

Hva finner vi i kildene?

Kommunale og statlige kilder til personhistorie

Formannsskapsdistrikt opprettet ved [lov om formannskap 1837](#)

- Lokale, valgte representanter på landet fikk bevilgende, forvaltende og kontrollerende myndighet i lokale saker
- [Matrikkelloven 1853](#) innførte begrep som kommune og herred/herad
- 1930: 747 kommuner i Norge

- Styr av Kommuneloven, 60 års klausulering på kildene
- Materiale publisert på Digitalarkivet følger deres klausulering, se [Digitalarkivets retningslinjer](#)
- Formannskap og kommunestyre
- Ligning
- Manntall og valg
- Skolestyre
- Fattigvesen
- Overformynderi
- Helsevesen
- Kommunalt ansatte
- Teknisk sektor

På Riksarkivet og statsarkivene

Publiseres på Digitalarkivet:

- Kirkebøker
- Statlige folketellinger
- Dødsfalls- og skifteprotokoller
- Sjømenn og militære
- Rettsvesen
- Emigrasjon
- mmm

Farmor i kildene

Aagot Følling

Et uekte og uønsket barn

SLEKT OG DATA

Kjente kommuner der farmor bodde

Kristiania 1907-1909

Tynset 1910

Alvdal 1920-1928

Bærum 1927

Levanger 1928-1930

Harstad 1932

Skjervøy 1932-1970

Stod 1944-1946

Fødsel og dåp

- Marie Ulrikke Sivertsen, kontordame i firmaet Anshuus og Følling i Levanger, blir gravid og får barn med Peter Berntsen Følling, handelsmann og tidligere ordfører.
- Reiser til Kristiania for å føde barnet uten at det skal bli kjent i Levanger.
- Aagot født 13. juni 1907 og døpt på Rikshospitalet:
<https://www.digitalarkivet.no/kb20050830030585>
- Barnet ble satt bort privat rett etter fødselen. Kristiania helseråd førte tilsyn med bortsatte barn.

Aagot var i Kristiania seinest i 1908

Koloppe=Indpodnings=Attest.

født i
Fölling

Th. a
af Koraldrene
Ulricha Sybren

og boende i
Hindsgammel, er af mig Understrevne Aar
1908 den 24/8 indpodet med Kolopper. Ved noi-
agtigt Efterbøn imellem den 7de og 9de Dag efter Indpodningen
har jeg fundet alle de Tegn, som vise dem at være de ægte Ko-
lopper; de vare nemlig hele og ubeskadigede, opfyldte med en klar
Vædske, i Midten nedtrykkede og omgivne med en rød Cirkel;

hun

har da ordentlig gennemgaaet de ægte Kolopper, som bestytte
for Børnekopper, hvilket herved paa Aare og Samvittighed
bevidnes af

Th. a den 30/8 Aar 1908.

Carl Jørgen

Statlig folketelling 1910

Opsand på Tynset

2. Husliste over folketallet 1ste december 1910.

6877

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9a.	9b.	10.	11.	12.	13.	14.
Husholdningsnr. nr.	Personens navn. (Fornavn og tilnavn.) Ordnst efter husholdninger og hus. Ved barn endnu uden navn, sættes: «udøpt gut» eller «udøpt pige».	Kjøns- mærke. M. H.	Om huset paa stedet (a) eller om en midlertidig tilstede- (b) eller om midlertidig fraværende (f). (Se bem. 4.)	For dem, som kun var midlertidig tilstede- værende: selvvalgt bosted.	For dem, som var midlertidig fraværende: antagelig opholdssted 1 december.	Stilling i familien. (Hustru, hustru, søn, datter, tjenesteyende, lo- jende, horende til familien, enslig lodsejer, buehøvede o. s. v.) (kf, km, s, d, tj, fl, el, b)	Egteska- belig stilling. (se bem. 4.) (kf, km, s, d, tj, fl, el, b)	Erhverv og livsstilling. Ogsaa husmors eller barns særlige erhverv. Angi tidlig og særligt næringstid eller dag, som vedkommende person staver eller arbejder i og angives at vedkommendes stilling i erhvervet kan ses, (f. eks. ferspagter, skomakervend, cellulose- arbejder). Deres navn har flere erhverv, anføres disse, hovederhvervet først. (Se forevrigt bemærkning 7.)	Hvis skilsmidte- stand angives, angives hvorledes og hvornår den er sket.	Fødsels- dag og fødsels- aar.	Fødested. (For dem, der er født i samme herred som tællingsteden, skrives bostaden: b; for de øvrige skrives herredets (eller sognets) eller byens navn. For de i udlandet fødte: landets (eller statens) navn.)	Undersaattlig forhold. (For norske under- saatter skrives bostaden: s; for de øvrige anføres vedkommendes tros- samfunds navn, eller i til- fælde: «Utræadt, istat samfund».)	Trossamfund. (For medlemmer af den norske statskirke skrives bostaden: s; for de øvrige anføres vedkommendes tros- samfunds navn, eller i til- fælde: «Utræadt, istat samfund».)	Sindssvak, døv eller blind. Var nogen af de anførte personer: Døvt? (d) Blind? (b) Sindssvag? (s) Andersvakt (d, v, s, fr) fødselen eller den til- fælde barndom? (a)
1	Karl Olsen	m	b			hf	g	Dagarbeider, forskjell		2/1864	Elverum	n	s	
2	Kristina Olsen	k	b			hm	g	Husmor, husgj.		2/1871	Løerige	n	s	
3	Kristine Olsen	k	b			d	3 ug	Datter, husgj.		2/1872	Løerige	n	s	
4	Mame O. Olsen	m	b			s	5 ug	Søn		2/1872	Løerige	n	s	
5	Dagot Olsen	k	b			pluedatter	ug	Ruedatter		2/1877	Løerige	n	s	
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														
15														
16														
17														
18														
19														
20														

2-3

2023-04-27 Kuben

Strømmen skole 1913-1922

Bilde fra Digitalt museum

No. 198
Forlagt af E. Sem, Tryksted
C. 12. - Århus

Avgangsvidnesbyrd

Avgangsvidnesbyrd

Agat Tølling
født den *2. juni 1907* i *Trusum*
er udstaat fra *Trusum* folkeskole i *Århus*
og har erhvervet følgende karakterer:

Karakteristikundskab	1
Skole mundtlig	1,5
— skriftlig	1,5
Begreb	1,5
Skærsnit	1,5
Sættelsestid	1,5
Historie	1,5
Naturkundskab	1,5
Gymnastik	2
Tegning	2
Håndarbejde	1,5

Hovedkarakter:	1,37
Flid	1,5
Opførsel	1,5
Evne	1,5
Fremgang	1,5

Agats skolegang har været meget god

Trusum den *12. juni* 1922

Jenny Thomsen

Karakteren i det angivne skolegang er god, 2 meget god, 3 tilfredsende god, 4 mindre god, 5 uadstaaende, 6 dårlig, 7 meget dårlig, 8 uadstaaende, 9 meget dårlig, 10 uadstaaende.

Statlig folketelling 1920

Strømsås i Alvdal

0015 Simen O. Strømsås - 001 Strømmen -

Tellingskretsoversikt - Folketelling 1920 for 0438

Alvdal herred - Digitalarkivet

 Folketelling i Norge
1 desember 1920.

Skjema 1. Personseddel nr. 84 2
Alvdal herred. Tellingskrets nr. 1
Hus- og husholdningsliste nr. 15, Gårds nr. 2, Bruks nr. 18.

1. Fullt navn: Agot Felling
2. Mannkjønn¹. — Kvinnekjønn¹.
3. Fødselsdag: 15 de juni i året 1907
4. Fødested: Trondheim. { Opgi herred eller by i Norge
eller fødeland utenfor Norge.
5a Ugift¹. — Gift¹. — Enke¹. — Enkomann¹. — Separert¹ eller bevilning¹.
Lovlig fraskilt¹.
5b For gifte kvinner: Når gift? { Oplysningene
gjelder nuværende
Samlet antal barn i ekteskapet? Herav i live? { ekteskap.
6. Levevei (hovederhvervet, se Regler for utfyllingen: Spørsmål 6).

7. (Se Regler for utfyllingen: Spørsmål 7).
a. Hvis De arbeider for andre (som funksjonær, arbeider o. s. v.):
Hvem arbeider De for? 1
b. Hvis De driver egen virksomhet: Anvender De leiet arbeidshjelp
(ja eller nei)?
8. Bierhverv (eller biinntekt)

Har man ingen biinntekt av nogen betydning settes „nei“.
¹ Her kan svares ved tydelig understrekning av de ord som passer.

9. For alle som vesentlig forsørges av andre: Gårdbruker
Angi forsørgerens hovederhverv nøiaktig

Merk: Hjemmевærende barn under 15 år regnes alltid som forsørgede; deres eget erhverv anføres som bierhverv i toregående rubrikk.

10a Blind¹. — Døvstum¹. — Sinnssyk¹. — Andssvak¹. — Legemlig vanfør¹. — Syk¹.
For alle disse angis også hjemstavnskommunen

10b Er blindheten, døvheten o. s. v., vanførheten eller sykdommen: Antagelig medfødt¹ eller i hvilken alder fremtrådte:

11. Arbeidsdyktig¹. — Vesentlig nedsatt arbeidsevne¹. — Helt arbeidsudyktig¹.

12. I hvilket land statsborgerskap: Norge¹ eller

13. For alle norske som har været minst 2 år i Amerika: Hvilket år reist fra Norge? Hvilket år hjemkommet?

14. Trossamfund: Statskirken¹ eller

15. Stilling i husholdningen: Hovedperson¹. — Hustru¹. — Sønn¹. — plac Datter¹. — Tjener¹. — Losjerende: med full kost¹, med delvis kost¹, uten kost¹. — Besøkende¹ o. s. v.

16a Er De fast bosatt i huset (ja eller nei)? Ja
Hvis „nei“, hvor bosatt?
16b Var De tilstede i huset natt til 1. desember (ja eller nei)? Ja
Hvis „nei“, antagelig opholdssted?

¹ Her kan svares ved tydelig understrekning av de ord som passer.

2023-04-27 Kuben

Konfirmasjon Alvdal kirke 1. oktober 1922 og nytt oppholdssted på Sivilhaugen

Konfirmationsdag den 1 ^{te} oktober 1922. C. Konfir-					merte		
Nr.	Konfirmantens fulde navn (ognavn ellernavn)	Nær født døpt år, måned og dag	Fødested (sogn eller by og på landet tiltalt gnr)	Bopæl (sogn og gaard eller i byerne gilde og hus nr)	Forældrenes fulde navn, borgerlige stilling (næringsve) og bopæl	Om det de tidligere kopper eller yaksinert, altes herom	Anmerkninger (konfirmantens kristendomsundervisning m. v.)
27.	Peder Peder Peder Peder	1907 26. 2. 1905	Bellingmo		Jensens h. Lars Jensen	15. 1908	1.5
28.	Amund Peder Peder	1907 23. 2. 1905	L. Rindal	Rindal	h. gilde, som Thomas Andersen h. Rindal Rindal	22. 1910	2
29.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
30.	Engel Peder	1907 30. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
31.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
32.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
33.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
34.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
35.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
36.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
37.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
38.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1
39.	Engel Peder	1907 13. 2. 1905	Husania	Sivilhaugen	Engel h. Rindal Rindal	20. 1908	1

2023-04-27 Kuben

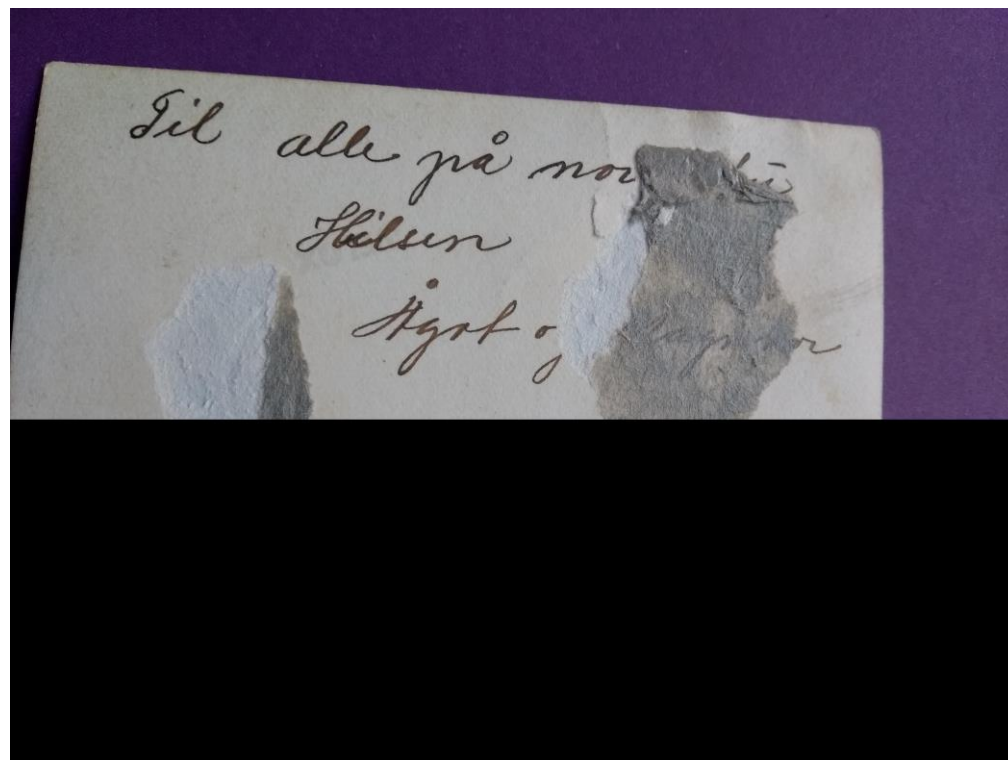
Uekte barn i to generasjoner

Aagot får arv etter folket på Strømsås og går på gartnerskole på Ballerud i Bærum, blir gravid, og det blir oppretta farsskapssak som hun taper. Ho blir deretter dømt for mened (ref Polititidende 1928)

1928 30 d. f. som bet. straff. og
Aagot Pedersen Felling, f. 13/3 07 i Alvdal,
er ved Nord-Østerdal forh.r. 6/2 idømt efter strl.
§ 166 30 d. f. som bet. straff. — St.adv. i Østfold.

Barnet Magnvor, født i Alvdal 4. juni 1927, blir satt bort på barnehjem i Levanger, Nord-Trøndelag

Aagot søker støtte fra Alvdal fattigvesen, som undersøker hvilken kommune som skal stå for utgiftene, hjemstavn.

- Flere brev fra Marie Ulrikke Sivertsen der hun ber om at det ikke må bli kjent i Levanger at Aagot eksisterer
- Brev fra sognepresten i Levanger om samme forhold
- Bekreftelse at Levanger fattigstyre tar omkostningene
- Innføring i korrespondansebok Levanger fattigvesen

Det hemmelige barnet

Aagot og Magnvor

«Undertegnede ønsker ikke at denne sak blir kjent i Levanger». Slik er formuleringen i et brev fra Ulrikke Følling til formannen i Alvdal fattigstyre datert 22. juli 1927. 20 år tidligere fødte hun et barn, Aagot, utenfor ekteskap og måtte sette det bort for at det ikke skulle bli kjent i bygda. Nå var datteren gravid og søkte Levanger kommune om hjelp.

■ SIGBJØRN ELVEBAKKEN

Marie Ulrikke og Peter

Marie Ulrikke Sivertsen var kontordame hos handelsborger og garvermester Peter Berntsen Følling i Levanger. I 1907 blir hun sendt til Kristiania for å føde et barn, en datter som får navnet Aagot.

Det var dessverre en uheldig faktor med historien. Barnefaren Peter Berntsen Følling var allerede gift og hadde to sønner fra før.

Peter og Marie Ulrikkes eventyr var nok ikke stue-reint, og de var trolig ikke interessert i at barnet skulle bli kjent i Levanger. Det kunne skape uro i familien og omgangskretsen til en etablert borger og tidligere ord-fører i den lille byen.

DET BORTSATTE BARNET

Så Aagot ble satt bort som fosterbarn rett etter fødselen, men foreldrene tok noe ansvar og dekket utgiftene til fosterforeldre helt fram til etter at Aagot var konfirmert. Da Peters kone Ingeborg dør i 1909, gifter også foreld-rene seg et par år etter. Men de tar aldri dattera tilbake.

Aagot tilbrakte sine første leveår i Kristiania, men i fol-ketellingen fra 1910 har hun høvet på lite bruk i Tynset. Etter det flyttet hun nok til Alvdal, der hun blant annet bodde på Strømsås og en av gårdene på Sivilhaug. Til tross for stadige flyttinger klarte hun seg godt, og ble beste konfirmant da hun stod til konfirmasjon 1. oktober 1922. Hun må også ha vært godt likt, for samme år fikk hun en arv på 1000 kroner etter fosterforeldrene på Strømsås.

Disse pengene var nok sterkt medvirkende til at Aagot kunne forfølge drømmen om å få seg en utdannelse. Hun dro til Ballerud gartnerskole i Bærum for å lære seg hagestell og jordbruk. Men lykken ble kortvarig. Som moren sin, ble også Aagot gravid utenfor ekteskap og ble trolig utvist fra skolen på grunn av dette. Da datteren Magnvor blir født i 1927, er hun tilbake i Alvdal.

BREVENE

Etter at Magnvor blir født i 1927, søker Aagot hjem-stavnsrett i Levanger. Hjemstavnnsrett definerer hvilken kommune som skal betale sosialhjelp. I og med at Aagot

ikke var myndig, var det foreldrenes hjemkommune som skulle hjelpe henne i en økonomisk og sosial knipe. Jeg har funnet flere brev i Alvdal kommunes arkiv som bekrefter denne saken. En av dem som særlig bidrar med brev, er Marie Ulrikke, Aagots mor. Hun skriver flere i løpet av bare noen ukers tid, åpenbart redd for at saken skal havne hos Levanger fattigstyre. Da var det stor fare for at det ble kjent at hun og mannen fikk en datter som ble født da hun var gift med en annen.

22. juli skriver Marie Ulrikke følgende til formannen i Alvdal fattigstyre:

Vedlagt fremsendes kr. 24,24 til dekning av Deres regning av 14. ds. til Levanger Fattigstyre vedf. Aagot Følling. Da under-tegnede ikke ønsker at denne sak blir kjent i Levanger og da De selvfølgelig heller ikke har noe interesse derav, får jeg be- Dem godhelsesfullt tilskrive meg ifald der skulde komme sene-re krav.

Vir økonomiske stilling er dessverre ikke så bra at vi kan støtte hende, men ennå må vi naturligvis forsøke å holde kom-munen utenfor.

HVEM VAR BARNEFAREN?

Det som er synd, er at jeg ikke har fått lest svarene fra Fattigstyret i Alvdal til Marie Ulrikke. De kan være bevart i en kopiarkiv, men det må bli en senere undersøkelse.

Marie Ulrikke har mange spørsmål angående barne-faren:

- Hvem er barnefaren?
- Kan han betale for barnet?
- Kan hans hjemstavnkommune dekke barnebidrag?
- Hva med Aagot og barnet? Marie Ulrikke skriver i utdrag:

Hun må da vel få barnet bortsatt – og så ta sig tjeneste?

Jeg har ikke hørt fra hende på flere år, vi betalte for hende mens hun var barn og trodde da at hun skulde erobre sig selv. Kunde De godhelsesfullt hjelpe hende så hun fikk barnet bortsatt, så skal vi så lenge vi formår, betale vår andel.

Håper De velvilligst hjelper os på bedste måde, da kan vist selv sette dem ind i hvordan dette virker på os gamle og ut-slette som vi begge er, og ber jeg Dem indestændig skrive til os privat så det ikke kommer til Fattigstyre.

ENGASJERTE PRESTEN

Marie Ulrikke engasjerer også den lokale presten i Lev-anger i brevutvekslingen. Sognepresten Gisle Johnsen Janke, skriver til Marie Ulrikke og Peters forsvor: «Men, hun nu at saken må holdes utenfor det henværende fat-tigstyre, hvis formand hun f. t. er.»

Det hadde nok vært både pinlig for Marie Ulrikke i tillegg til at hun var partisk i en eventuell sak.

Sognepresten skriver videre:

Jeg hjelper, De hr. formann, foreløpig holder denne sak utenfor Alvdal fattigstyres forhandlinger. Jeg mener, De kan være trygg for, at fru F. og hendes mann betaler så lenge de orker. Han er jo 82 år og hun er sykkelig og foretningen har tunge tider.

HVA ENDTE DET MED?

I korrespondanseprotokollen for Levanger fattigstyre har Aagot fått godkjent hjemstavnnsrett. Det viser også brev til fattigstyret i Alvdal datert 25. juli 1927.

Aagot døde Magnvor i Alvdal. Faddere var folket på Sivilhaug, den siste gården der Aagot var fosterbarn. Magnvor ble senere satt bort på barnehjem i Levanger, men hadde kontakt med Aagot og hennes familie hele livet.

Det ble anlagt en bidragsak med flere mulige fedre, men Aagot tapte og fikk ingen bidrag.

Kanskje kan DNA bidra til å finne hvem som var barnefaren, men det har vi ikke fått noen bekrefteelse på ennå. Muligens fremtiden vil gi svar?

71	$\frac{2}{4}$	$\frac{2}{4}$	h. sindt fælligst.	Erlender Ole Magnus Thorsen som hjemboende der	Hemboet	78	$\frac{27}{7}$	$\frac{27}{7}$
72	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{7}$	Lagn Olsen	Lunder regn. par kr 45 - for forpl. av Thore Aberg i 45 Lagn	Ref. i fælligst.	79	$\frac{25}{7}$	$\frac{27}{7}$
73	$\frac{14}{7}$	$\frac{15}{7}$	Flodal fælligst	Lunder hjemstovsforlaring og regn. for utlag til fægt Telling jule 1 ³ / ₆ 1907 i Oslo.	$\frac{25}{7}$ 27 erkjendt hjemstov	80	$\frac{24}{7}$	$\frac{29}{7}$
74	$\frac{1}{2}$	$\frac{10}{7}$	Margrethe Wisloff	Bess. var skr. $\frac{12}{7}$ med og intet ha at bemerke til jec. Bides skrivelse ang. Gang Bide.	Hemboet	81	$\frac{27}{7}$	$\frac{29}{7}$
75	$\frac{15}{7}$	$\frac{19}{7}$	Lusmannen Slagn	filbaksunder dit filsmen	Hemboet			

Foreldrenes dødsfall

Peter Berntsen Følling og Marie Ulrikke Sivertsen gifter seg i Trondheim domkirke 26. mars 1911, etter hans kones død

- Peter Berntsen Følling 20. juni 1845 – 7. mai 1928
- Marie Ulrikke Sivertsen 8. oktober 1868 – 1. desember 1928

Aagot arvet foreldrene, men faren var konkurs. To halvbrødre hadde emigrert til USA/Canada, men hadde ikke kontakt med sin norske familie. De ble etterlyst ved farens konkurs.

Paa Levanger Haandverkerforenings Sparekasses vegne stevner jeg derfor herved:
Ingeborg Martha Følling, hvis opholdssted er mig opgit at være hos sønnen Karl Følling, Astern Strasse 36, Hannover.
Bjarne Følling, hvis opholdssted er mig opgit at være Sietwall 49, Bremen,
Karl Følling, hvis opholdssted er mig opgit at være Astern Strasse 36, Hannover,
— samtliges sidste bopæl eller opholdssted her i riget var hos hr. garver P. Følling, Levanger — at møte mig eller fuldmægtig:

- Rb 127 Avskrift av ligningsprotokollen i Alvdal skattedistrikt 1927 - 1928 Protokoll
- Rb 128 Avskrift av ligningsprotokollen i Alvdal skattedistrikt 1928 – 1929 Protokoll
- Au 4 Forhandlingsprotokoll Tilsynsudvalget Strømmens kreds 1890 – 1923 Innbundet protokoll
- Aaa 2 Fattigkommissionens forhandlingsprotokoll 1898 – 1927 Innb. Forseglet protokoll
- Caa 2 Journal for Lille-Elvedalens fattigkommision 1897 – 1927 Innbundet protokoll
- Caa 3 Journal for Alvdal fattigstyre 1927 – 1947 Innbundet protokoll
- Daa 5 Saksdokumenter 1910 – 1916 Arkivboks
- Daa 6 Saksdokumenter 1917 – 1923 Arkivboks
- Daa 7 Saksdokumenter 1924 – 1926 Arkivboks
- Daa 8 Saksdokumenter 1927 – 1930 Arkivboks
- Raa 2 Anvisningsbok fattigstyret 1911 – 1929 Protokoll
- Raa 3 Anvisningsbok fattigstyret 1929 – 1934 Protokoll
- Aci 1 Møteprotokoll Vergerådet 1901 – 1964 Innb. Protokoll
- Cci 1 Journal Vergerådet 1901 – 1964 Innb. Protokoll
- Aah 1 Forhandlingsprotokoll Lilleelvedalens Sundhetscommision 1875 – 1966 Innbundet protokoll
- Bah 1 Kopibok Alvdal Helseråd 1910 – 1914 Innbundet protokoll
- Acq 2 Fødselsprotokoll for jordmoren i Alvdal 1925 – 1938 Protokoll
- Adb 1 Forhandlingsprotokoll 1865 – 1999 Protokoll

Et stort arbeid

Videre kilder å utforske:

Tynset kommune – Fattigvesen og helseråd

Alvdal kommune – Skole- og fattigvesen, helseråd

Levanger kommune – Fattigvesen

Harstad kommune – Personalarkiv bygartner

Skjervøy kommune – Alle instanser

Stod kommune – Lister over tvangsevakuerte og -
innkvarterte